

Sygn. akt I ACa 182/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 26 marca 2013 r.

Sąd Apelacyjny w Poznaniu, I Wydział Cywilny w składzie:

Przewodniczący:	SSA Bogdan Wysocki /spr./
Sędziowie:	SA Jan Futro SA Małgorzata Mazurkiewicz-Talaga
Protokolant:	st.sekr.sąd. Sylwia Stefańska

po rozpoznaniu w dniu 26 marca 2013 r. w Poznaniu

na rozprawie

sprawy z powództwa **I. W.**

przeciwko **W. F. (1)**

o pozbawienie wykonalności tytułu wykonawczego

na skutek apelacji powódki

od wyroku Sądu Okręgowego w Poznaniu

z dnia 17 października 2012 r., sygn. akt XII C 1973/10

1. **oddala apelację;**

2. **zasądza od powódki na rzecz pozwanego 5.400 zł tytułem kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym.**

/-/ J. Futro /-/ B. Wysocki /-/ M. M.-T.

Sygn. akt IACa 182/13

UZASADNIENIE

Powódka I. W. wniosła pozew przeciwko **pozwanemu W. F. (1)** o pozbawienie wykonalności tytułu wykonawczego - aktu notarialnego z dnia 4 lutego 2009 r. zawartego przed notariuszem E. Z. rep. A nr (...) zaopatrzonego w klauzulę wykonalności w dniu 28 stycznia 2010 r. nadaną postanowieniem Sądu Rejonowego Poznań – Grunwald i Jeżyce w Poznaniu z dnia 13 stycznia 2010 r. sygn. II Co 55/10 oraz o zasądzenie od pozwanego na rzecz powódki kosztów postępowania sądowego, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Pozwany wniósł o oddalenie powództwa oraz o zasądzenie od powódki na jego rzecz kosztów postępowania według norm przepisanych.

Wyrokiem z dnia 17 października 2012 r. Sąd Okręgowy w Poznaniu oddalił powództwo i zasądził od powódki na rzecz pozwanego kwotę 7.200 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Podstawą rozstrzygnięcia były następujące ustalenia i wnioski.

W dniu 4 lutego 2009 r. powódka i pozwany przed notariuszem E. Z. rep. A (...) wyłączyli obowiązujący dotychczas w ich małżeństwie ustrój ustawowej wspólności majątkowej, postanawiając, że w ich małżeństwie obowiązywać będzie ustrój rozdzielności majątkowej.

W dniu 4 lutego 2009 r. powódka i pozwany przed notariuszem E. Z. rep. A (...) zawarli w formie aktu notarialnego umowę o podział majątku wspólnego. W umowie tej strony oświadczyły, że nieruchomości położona w P. przy ul. (...), działka (...) o obszarze 0,1012 ha, księga wieczysta kw nr (...) zabudowana budynkiem mieszkalnym jest przedmiotem własności powódki I. F. (obecnie W.) i wchodzi w skład jej majątku osobistego. Nadto strony oświadczyły, że w czasie trwania związku poczynili oni nakłady na przedmiotową nieruchomość, z czego zgodnie ustalili, że udział przypadający na W. F. (1) po ustaniu wspólności ustawowej wynosi kwotę odpowiadającą 1/3 wartości całości nieruchomości, nie mniejszą niż 250.000 zł. W § 2 pkt 2) umowy strony postanowiły w celu podziału majątku objętego dotychczas ustawową wspólnością majątkową w części nakładów poczynionych na majątek osobisty powódki, że :

a) w przypadku sprzedaży nieruchomości dla której prowadzona jest księga wieczysta kw nr (...) powódka wyda polecenie nabywcy kupującemu przelania kwoty stanowiącej 1/3 ustalonej ceny bezpośrednio na konto pozwanego, nie mniej niż 250.000 zł tytułem całkowitej spłaty jego udziału w nakładach poczynionych na nieruchomości powódki. Pozwany z ustalonej ceny otrzyma kwotę 250.000, nawet gdyby ustalona cena dla całej nieruchomości była niższa niż 750.000 zł, b) w przypadku, gdyby sprzedaż nie nastąpiła do dnia 30 grudnia 2009 r. powódka przeleje na konto wskazane przez pozwanego całą ustaloną kwotę 250.000 zł w dniu 31 grudnia 2009 r. Przelanie kwoty 250.000 zł tytułem spłaty udziału pozwanego w nakładach w dniu 31 grudnia 2009 r. zaspokoi nieodwołalnie wszelkie roszczenia pozwanego w stosunku do powódki związane z przedmiotową nieruchomością i jego udziałem w poczynionych nakładach. W § 2 punkt 2 c) umowy strony postanowiły, że pozwany zobowiązuje się do wymeldowania, opuszczenia i wydania w samoistne posiadanie powódce przedmiotową nieruchomość w terminie 1 miesiąca od dnia wpłaty na jego konto (zarachowania na jego koncie) kwoty co najmniej 250.000 zł. W przypadku, gdyby nabywca nieruchomości zażądał wymeldowania się z nieruchomości pozwanego w dniu zawarcia umowy sprzedaży - pozwany wymelduje się z nieruchomości z tym dniem pod warunkiem, że w umowie sprzedaży zostanie wskazane jego konto do przelania kwoty stanowiącej 1/3 ustalonej ceny, nie mniej niż 250.000 zł. W § 2 punkt 2 e) strony postanowiły, że o ustalonym terminie zawarcia umowy sprzedaży przedmiotowej nieruchomości, w tym terminie ewentualnej umowy przedwstępnej zawieranej w zwykłej formie pisemnej lub w formie aktu notarialnego, a także o umowie ostatecznej sprzedaży, powódka zawiadomi pozwanego na 7 dni przed wyznaczonym terminem wskazując dzień, miejsce oraz godzinę zawarcia umowy i to listem poleconym za zwrotnym potwierdzeniem odbioru.

W § 3 umowy powódka uznała zobowiązanie do uiszczenia tytułem spłaty kwoty 250.000 zł w dniu 31 grudnia 2009 r. pozwanemu i odnośnie obowiązku uiszczenia tej kwoty tytułem spłaty udziału poddała się wprost z tego aktu notarialnego rygorowi egzekucji w myśl art. 777 § 1 pkt 1 k.p.c. z całego swego majątku.

Przed zawarciem umowy o podziale majątku wspólnego strony prowadziły pertraktacje. Początkowo pozwany zaproponował, aby tytułem zwrotu części nakładów otrzymał połowę wartości nieruchomości. Po rozmowie z córką P. W., która zakwestionowała żądanie ojca podnosząc, że ona również mieszka w tym domu, strony uzgodniły, że pozwany otrzyma 1/3 wartości nieruchomości nie mniej jednak niż 250.000 zł. Za środki te pozwany miał kupić sobie mieszkanie.

Przed podpisaniem umowy strony w szczególności uzgadniały zapisy zawarte w § 2 i 3 aktu notarialnego z dnia 4 lutego 2009 r. rep. A (...) Strony uzgodniły, że pozwany zostanie zawiadomiony o sprzedaży nieruchomości i będzie

uczestniczył w tej transakcji. Temu m.in. miało służyć zastrzeżenie umowne, że w przypadku sprzedaży nieruchomości, nabywca uiszcza część należności bezpośrednio na konto pozwanego.

Strony omawiały również treść § 3 umowy dotyczący uznania przez powódkę zobowiązania do spłaty pozwanego i poddania się w tym zakresie egzekucji. Zapis ten miał się odnosić nie tylko do sytuacji, w której powódka nie sprzedaje nieruchomości, ale także gdy nieruchomość zostanie sprzedana.

W dniu 23 czerwca 2009 r. przed notariuszem P. K. rep. A(...) powódka zawarła z R. S. (1) umowę sprzedaży w formie aktu notarialnego, na mocy której w § 3 powódka sprzedała nieruchomość położoną w P. przy ul. (...), działki nr (...) o łącznym obszarze 1.012 m⁽²⁾, dla której prowadzona jest księga wieczysta kw nr (...), zabudowaną budynkiem mieszkalnym jednorodzinny, a R. S. (1) nieruchomość kupił. W § 4 umowy strony wskazały, że cena za przedmiotową nieruchomość ustalona została na kwotę 940.000 zł. Powódka oświadczyła, że część ceny w kwocie 140.000 zł już otrzymała i pokwitowała odbiór tej kwoty. R. S. (1) zobowiązał się zapłacić resztę ceny w kwocie 800.000 zł przelewem bezpośrednio na rachunek sprzedającej wskazany w umowie najpóźniej do dnia 2 lipca 2009 r. i co do zapłaty tej kwoty 800.000 zł poddał się dobrowolnie z całego majątku egzekucji z aktu notarialnego w myśl art. 777 § 1 pkt 4 k.p.c.

W dniu 23 czerwca 2009 r. powódka zawarła z R. S. (1) umowę przejęcia zobowiązania w formie pisemnej z notarialnym poświadczeniem podpisu, w której powódka w § 1 oświadczyła, że na mocy umowy podziału majątku jest zobowiązana do zapłaty na rzecz pozwanego W. F. (1) kwotę 250.000 zł. W § 2 umowy przejmujący zobowiązanie R. S. (1) oświadczył, że zobowiązuje się w miejsce powódki spłacić jej wierzytelność w kwocie 250.000 zł na rzecz W. F. (1) pod warunkiem opuszczenia przez W. F. (2) nieruchomości położonej w P. przy ul. (...).

Pozwany nigdy nie wyrażał zgody na przejęcie przez kupującego zobowiązania powódki względem niego tytułem spłaty jego udziału w nakładach na nieruchomość powódki.

Przed zawarciem umowy sprzedaży nieruchomości powódka informowała R. S. (1), że jest zobowiązana do spłaty pozwanego i że w umowie o podziale majątku wspólnego zawarte zostało zastrzeżenie, że kupujący nieruchomość część ceny ma przekazać pozwanemu.

W dniu 30 czerwca 2009 r. powódka zawarła z R. S. (1) umowę, na mocy której pożyczyła R. S. (1) kwotę 100.000 zł, R. S. (1) pokwitował odbiór tej kwoty i zobowiązał się do zwrotu pożyczki w dwóch ratach po 50.000 zł, pierwsza płatna do dnia 30 sierpnia 2009 r. z II transzy uruchamianego kredytu, a druga do 30 września 2009 r., przy czym druga rata może być spłacona najpóźniej w ciągu 30 dni od dnia wyprowadzki lokatorów z ul. (...).

W dniu 1 lipca 2009 r. powódka przełała na konto R. S. (1) cztery razy kwoty po 50.000 zł, a w dniu 3 lipca 2009 r. powódka przełała na konto R. S. (1) kwotę 150.000 zł.

Pismem z dnia 20 maja 2010 r. powódka wezwała R. S. (1) do zapłaty kwoty 250.000 zł wynikającej z umowy przejęcia zobowiązania z dnia 23 czerwca 2009 r. na konto pozwanego albo pozwanemu, a w przypadku nieprzekazania tej kwoty, do jej przekazania na konto powódki w terminie 7 dni od dnia otrzymania pisma, zastrzegając, że po tym terminie powódka wytoczy proces. Pismo to nie zostało odebrane przez R. S. (1).

28 czerwca 2010 r. powódka wezwała R. S. (1) do zapłaty 250.000 zł wynikającej z umowy przejęcia zobowiązania z dnia 23 czerwca 2009 r. na konto pozwanego albo pozwanemu, a w przypadku nieprzekazania tej kwoty, do jej przekazania na konto powódki w terminie 7 dni od dnia otrzymania pisma, zastrzegając, że po tym terminie powódka wytoczy proces. Pismo to nie zostało odebrane przez R. S. (1).

Powódka nie powiadomiła pozwanego o sprzedaży nieruchomości. Pozwany dowiedział się o sprzedaży nieruchomości w dniu 11 października 2009 r., gdy przyjechał R. S. (1) i zażądał od pozwanego, żeby opuścił nieruchomość. R. S. (1) zapowiadał pozwanemu, że go wyeksmituje. Pozwany nigdy nie został wezwany ani przez powódkę, ani przez R. S. (1) do podania numeru swojego konta.

W związku z tym, że pozwany utrudniał R. S. (1) dostęp do nieruchomości, nabywca nieruchomości wezwał Policję i ślusarza, którzy otworzyli dom, a następnie również wymienił zamki. Następnie pozwany wymienił zamki do domu.

W dniu 7 stycznia 2010 r. pozwany złożył wniosek o nadanie klauzuli wykonalności § 3 aktu notarialnego rep. A (...)

Postanowieniem z dnia 13 stycznia 2010 r. nadano klauzulę wykonalności na akt notarialny z dnia 4 lutego 2009 r. sporządzony przez notariusza E. Z. zapisany w rep. A numer (...) na rzecz wierzyciela W. F. (1) przeciwko dłużnikowi I. F. w zakresie obowiązku zapłaty na rzecz wierzyciela kwoty 250.000 zł.

31 maja 2010 r. pozwany złożył do Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym Poznań - Grunwald i Jeżyce w Poznaniu M. R. wniosek egzekucyjny przeciwko dłużnikowi - powódce o egzekucję należności głównej w wysokości 250.000 zł na podstawie postanowienia Sądu Rejonowego z dnia 13 stycznia 2010 r. wnosząc o wszczęcie egzekucji z całego majątku dłużnika tj. ruchomości, wierzytelności, rachunków bankowych, nieruchomości, a w szczególności z nieruchomości położonej w P. przy ul. (...) kw nr (...). Sprawa została zarejestrowana pod sygnaturą Km (...)

31 maja 2010 r. komornik sądowy przy Sądzie Rejonowym Poznań Grunwald i J. w P. M. R. wszczął egzekucję na podstawie tytułu wykonawczego - postanowienia Sądu Rejonowego Poznań - Grunwald i Jeżyce w Poznaniu z dnia 13 stycznia 2010 r. sygn. II Co 55/10 na akt notarialny z dnia 4 lutego 2009 r. rep. A (...), w tym egzekucję z nieruchomości - lokalu mieszkalnego położonego P. przy ul. (...) kw nr (...).

Pismem z dnia 30 lipca 2010 r. pełnomocnik powódki wezwał pozwanego o spowodowanie umorzenia postępowania egzekucyjnego z lokalu mieszkalnego położonego w P. przy ul. (...), dla którego prowadzona jest księga wieczysta kw (...), przed Komornikiem Sądowym przy Sądzie Rejonowym Poznań - Grunwald i Jeżyce w Poznaniu sygn. Km (...) przeciwko powódce w terminie 3 dni od dnia doręczenia wezwania. Pismo to zostało odebrane przez pozwanego w dniu 6 sierpnia 2010 r.

Pozwem z dnia 15 lipca 2010 r. W. F. (1) domagał się zasądzenia od I. W. kwoty 63.000 zł i obciążenie jej kosztami procesu. W uzasadnieniu pozwu wskazał, że powódka zobowiązała się do zapłaty na rzecz pozwanego kwoty stanowiącej równowartość 1/3 wartości nieruchomości, a więc kwoty 313.000 zł, przy czym co do kwoty 250.000 zł powódka poddała się egzekucji, a więc winna ona uiścić na rzecz pozwanego jeszcze 63.000 zł.

Wyrokiem z dnia 18 kwietnia 2011 r. Sąd Rejonowy Poznań - Grunwald i J. w Poznaniu zasądził od I. W. na rzecz W. F. (1) kwotę 63.000 zł oraz kwotę 6.767 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania, w tym 3.600 zł tytułem kosztów zastępstwa procesowego.

Powódka, ani R. S. (1) nie przekazali pozwanemu kwoty 250.000 zł.

W ocenie Sądu Okręgowego w świetle dokonanych ustaleń faktycznych powództwo nie zasługiwało na uwzględnienie. Podstawę prawną żądania powódki stanowił art. 840 § 1 pkt 1 k.p.c. Istota sporu w niniejszej sprawie koncentrowała się wokół rozumienia § 3 umowy z 2009 r. o podziale majątku wspólnego.

Literalne brzmienie zapisów umowy, zgromadzony w sprawie materiał dowodowy jak i zasady doświadczenia życiowego wskazują na to, że zgodną wolą stron w czasie zawierania umowy wyrażoną w § 3 umowy z dnia 4 lutego 2009 r. było uznanie przez powódkę zobowiązania do uiszczenia spłaty w wysokości 250.000 zł w dniu 31 grudnia 2009 r. i w tym zakresie i poddanie się egzekucji bez względu na to, czy nie doszło do sprzedaży nieruchomości do dnia 30 grudnia 2009 r., czy też miała miejsce sprzedaż nieruchomości. Powódka w niniejszym postępowaniu nie zdołała wykazać, że zgodne ustalenia stron w tej kwestii były odmienne.

W pierwszej kolejności odwołać się należy do literalnego brzmienia umowy. Jest ono tym bardziej istotne, że w czasie zawierania umowy obu stronom towarzyszyli zawodowi pełnomocnicy. Przedmiotem spornej umowy z dnia 4 grudnia 2009 r. był podział majątku wspólnego. Jak przy tym wynika z umowy został on ograniczony do rozliczenia nakładów jakie strony poczyniły w czasie trwania małżeństwa z majątku wspólnego na nieruchomość wchodzącą w

skład majątku osobistego powódki. Strony ustaliły, że należność przypadająca z tego tytułu dla pozwanego stanowi kwotę odpowiadającą 1/3 wartości nieruchomości, nie mniej niż 250.000 zł. W umowie należność pozwanego z tego tytułu określili mianem spłaty, na co wskazuje tak § 2 jak i 3 umowy. W § 3 powódka uznała właśnie zobowiązanie do uiszczenia na rzecz pozwanego tytułem spłaty kwoty 250.000 zł w dniu 31 grudnia 2009 r. i w tym zakresie poddała się egzekucji z całego majątku. § 3 umowy nie różnicuje sytuacji w której doszło do sprzedaży nieruchomości do dnia 30 grudnia 2009 r. i w której do takiej transakcji nie doszło. W szczególności nie zawiera on postanowienia, że pozwana uznała swoje zobowiązanie i poddała się egzekucji, jedynie w sytuacji, w której nie doszło do sprzedaży nieruchomości. Przedmiotowe postanowienie umowne w żaden sposób nie odwołuje się też do § 2 pkt 2 umowy. Postanowienie zawarte w § 4 aktu notarialnego ma charakter kompleksowy i autonomiczny.

Na uwadze mieć przy tym należy cel umowy o podział majątku wspólnego z dnia 4 lutego 2009 r., którym było ugodowe dokonanie pomiędzy stronami rozliczenia udziału w nakładach pozwanego na nieruchomość powódki stanowiącą jej majątek osobisty, poczynionych z ich majątku wspólnego w czasie obowiązywania ustawowej wspólności majątkowej.

W ocenie Sądu nie ma racji powódka, że uznanie zobowiązania do uiszczenia spłaty w kwocie 250.000 zł i poddanie się egzekucji dotyczyło tylko sytuacji, gdyby nie nastąpiła sprzedaż nieruchomości do dnia 30 grudnia 2009 r. Chybione są jej twierdzenia, że § 3 umowy był powiązany stricte z § 2 pkt 2 b) umowy, ponieważ jedynie wtedy powódka była zobowiązana do spłaty, natomiast w § 2 pkt 2 a) umowy - powódka nie zobowiązała się do spłaty pozwanego, a jedynie do wydania nabywcy polecenia przelewu stosownej kwoty na jego rzecz.

W § 2 pkt 2 a) umowy strony postanowiły, że w przypadku sprzedaży nieruchomości, tytułem spłaty udziału pozwanego w nakładach poczynionych na nieruchomość powódki, powódka wyda polecenie nabywcy przelania kwoty stanowiącej 1/3 ceny bezpośrednio na konto wskazane przez pozwanego, nie mniej niż 250.000 zł, a to tytułem całkowitej spłaty jego udziału w nakładach poczynionych na nieruchomość powódki. Już samo literalne brzmienie tego postanowienia umownego wskazuje na to, że w takiej sytuacji pozwanemu przysługuje nadal prawo do spłaty, a jedynie w szczególności sposób ustalono jej płatność. Nie ulega przy tym wątpliwości, że w przedmiotowym postanowieniu umownym, powódka nie została zwolniona z obowiązku uiszczenia należności na rzecz pozwanego, a jedynie zmieniono sposób jej płatności. Takie zastrzeżenie umowne miało ułatwić rozliczenia pomiędzy stronami. Powódka w razie przyszłej sprzedaży w ramach rozliczeń finansowych z nabywcą z tytułu zapłaty ceny, miała od razu wydać kupującemu polecenie przelania kwoty stanowiącej 1/3 ustalonej ceny bezpośrednio na konto pozwanego. Obowiązek spłaty przez powódkę udziału pozwanego w nakładach na nieruchomość stanowiącą jej majątek osobisty został zatem immanentnie związany z chwilą zawarcia przez powódkę sprzedaży nieruchomości. Przelanie wskazanej sumy przez kupującego bezpośrednio na konto pozwanego miało nastąpić w ramach rozliczeń strony umowy sprzedaży - rozliczeń z tytułu ceny. Takie rozumienie tego postanowienia umownego jest w pełni zasadne. Bowiem celem umowy o podział majątku wspólnego z dnia 4 lutego 2009 r. było ugodowe dokonanie pomiędzy stronami rozliczenia udziału w nakładach pozwanego na nieruchomość powódki stanowiącą jej majątek osobisty, poczynionych z ich majątku wspólnego czasie obowiązywania ustawowej wspólności majątkowej. Tym samym zrozumiałe i oczywiste jest, że przedmiotowe rozliczenia miały nastąpić pomiędzy samymi zainteresowanymi, a celem i intencją stron przy redakcji § 2 pkt 2 a) umowy nie było przerzucenie tego obowiązku na inny podmiot. Obowiązek wydania polecenia przez powódkę nabywcy nieruchomości, stanowił w istocie techniczny aspekt zapłaty przez samą powódkę, albowiem część należnej jej sumy pieniężnej z tytułu ceny sprzedaży miała być od razu kierowana przez kupującego na rachunek bankowy pozwanego, a nie powódki. O tym, że powódka z mocy tego postanowienia umownego nie została zwolniona z obowiązku spłaty, świadczy również fakt zawarcia przez nią umowy z dnia 23 czerwca 2009 r. z nabywcą nieruchomości R. S. (1) przejęcia zobowiązania. Pomijając w tym miejscu już kwestię braku zgody pozwanego na przejęcie długu (art. 519 k.c.), zauważyć należy, że w umowie tej powódka przyznała, że na mocy umowy podziału majątku wspólnego jest zobowiązana do zapłaty na rzecz pozwanego kwoty 250.000 zł, a nabywca nieruchomości R. S. (1) zobowiązał się w jej miejsce spłacić tę wierzytelność. Nadto, jak wskazała notariusz, która sporządzała umowę - świadek E. Z., dzięki zamieszczeniu w umowie takiego postanowienia, pozwany miał dowiedzieć się o sprzedaży nieruchomości przez powódkę i uczestniczyć w tej transakcji. Wobec powyższego nie ulega wątpliwości, że w § 2 pkt

2 a) umowy strony nie zwolnił powódki z obowiązku spłaty pozwanego, a jedynie w szczególny sposób określił sposób płatności tej kwoty.

Dla ustalenia kwestii istnienia obowiązku objętego zaskarżonym tytułem wykonawczym, należało odnieść się również do umowy z dnia 23 czerwca 2009 r. zawartej przez powódkę z R. S. (1) o przejęcie zobowiązania. Zgodnie z treścią art. 519 § 1 k.c. osoba trzecia może wstąpić na miejsce dłużnika, który zostaje zwolniony z długu. Zgodnie natomiast z treścią § 2 pkt 1 tego artykułu przejęcie długu może nastąpić przez umowę pomiędzy wierzycielem a osobą trzecią za zgodą dłużnika; oświadczenie dłużnika może być złożone którejkolwiek ze stron. W niniejszej sprawie bezsporne było, że pozwany nie wyraził zgody na przejęcie długu. Potwierdził to też świadek R. S. (1). W tej sytuacji nie ulega wątpliwości, że R. S. (1) nie przejął długu powódki wobec pozwanego.

Zatem mając na uwadze, że powódka nie uiściła na rzecz pozwanego kwoty 250.000 zł, należało uznać, że obowiązek objęty tytułem wykonawczym § 3 aktu notarialnego z dnia 4 lutego 2009 r. zaopatrzonego w klauzulę wykonalności nadal istnieje. Stąd żądanie pozbawienia tytułu wykonawczego wykonalności nie zasługiwało na uwzględnienie.

Wobec tego powództwo podlegało oddaleniu jako bezzasadne.

O kosztach procesu Sąd orzekł na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c.

Apelację od wyroku złożyła powódka, zaskarżyła go w całości. Powódka zarzucała orzeczeniu:

- naruszenie przepisów postępowania mające istotny wpływ na rozstrzygnięcie sprawy, tj. art. 233 § 1 k.p.c., poprzez przekroczenie zasady swobodnej oceny zebranych dowodów, polegające na tym, że w sposób dowolny, sprzeczny z zasadami doświadczenia życiowego i zasadami logiki dokonano oceny w szczególności wiarygodność przesłuchiwanych w sprawie świadków, zeznań pozwanego, a także nie rozważono wszechstronnie materiału dowodowego, interpretując wszystkie okoliczności wyłącznie na niekorzyść powódki oraz wyciągnięto wnioski niezgodne z treścią zgromadzonych dowodów;
- naruszenie prawa materialnego, tj. art. 65 § 2 k.c. w zw. z § 3 umowy o podział majątku wspólnego zawartej przez strony przed notariuszem E. Z. rep. A (...), poprzez niewłaściwe jego zastosowanie, przejawiające się nieuwzględnieniem przez Sąd dokonujący wykładni § 3 w/w umowy rzeczywistej woli stron i celu przedmiotowego zapisu, a także jej dokonanie w oderwaniu od pozostałych zapisów umowy,
- sprzeczność istotnych ustaleń Sądu z treścią zgromadzonego materiału dowodowego, poprzez przyjęcie, że zgodną wolą stron w czasie zawierania umowy z dnia 4 lutego 2009 r. w § 3 tejże umowy było uznanie przez powódkę zobowiązania do uiszczenia spłaty w wysokości 250.000 zł w dniu 31 grudnia 2009 r. i w tym zakresie poddanie się egzekucji bez względu na to, czy nie doszło do sprzedaży nieruchomości do dnia 30 grudnia 2009 r., czy też sprzedaż taka miała miejsce.

Wskazując na te zarzuty powódka wniosła o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez uwzględnienie powództwa w całości, zasądzenie od pozwanego na jej rzecz powódki kosztów postępowania przed Sądem I instancji, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania oraz o zasądzenie od pozwanego na jej rzecz kosztów postępowania apelacyjnego, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Pozwany wniósł o oddalenie apelacji oraz o zasądzenie od powódki na jego rzecz kosztów postępowania apelacyjnego.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja okazała się bezzasadna.

Ustalenia faktyczne sądu I instancji nie budzą wątpliwości i stąd Sąd Apelacyjny przyjmuje je za podstawę własnego rozstrzygnięcia.

Zostały one poczynione w oparciu o wszechstronne rozważenie całego materiału dowodowego, którego ocena, przeprowadzona w pisemnym uzasadnieniu zaskarżonego wyroku, jest pełna, zgodna z zasadami logiki i doświadczenia życiowego.

W tej sytuacji nie może być mowy zarówno o błędnych ustaleniach faktycznych, jak i o naruszeniu przez sąd orzekający przepisu art. 233 § 1 kpc.

Nie było do tego wystarczające przedstawienie przez skarżącą własnej, konkurencyjnej wersji stanu faktycznego, opartej o odmienną ocenę mocy i wiarygodności poszczególnych dowodów.

Jeżeli bowiem z materiału dowodowego sąd wyprowadził wnioski logicznie poprawne i zgodne z doświadczeniem życiowym, to taka ocena sądu nie narusza prawa do swobodnej oceny dowodów, choćby nawet w równym stopniu, na podstawie tego samego materiału dowodowego, dawały się wysnuć wnioski odmienne (zob. np.. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 7 października 2005r w spr. IV CK 122/05, LEX nr 187124).

W rzeczywistości, również w ramach podniesionych zarzutów o charakterze procesowym, apelująca kwestionuje w zasadzie jedynie prawidłowość przeprowadzonej przez Sąd Okręgowy wykładni poszczególnych postanowień umowy stron o podział majątku wspólnego z dnia 4 lutego 2009r.

Tymczasem interpretacja zapisów tego dokumentu, dokonana przez sąd I instancji, jest jedyną, jaka można było przyjąć, racjonalnie oceniając stan rzeczy, i to zarówno mając na uwadze jego literalne brzmienie, jak i zgodną wolę stron (art. 65 § 2 kc), a także okoliczności, w jakich umowa została zawarta (art. 65 § 1 kc).

Słusznie w pierwszej kolejności sąd orzekający zwrócił uwagę na samą treść § 3 rzeczony umowy, który określa zobowiązanie powódki z tytułu spłaty oraz termin jego spełnienia, w zakresie, w jakim poddane zostaje ono egzekucji z aktu notarialnego, bez zakreślania żadnych dodatkowych ograniczeń, uzależniających np. moc tego zobowiązania od tego, czy do dnia 31 grudnia 2009r nieruchomości, objęta aktem, zostanie sprzedana.

Wynikało to z celu umowy, jakim było niewątpliwie szybkie i definitywne rozliczenie się małżonków z nakładów na majątek osobisty powódki w obliczu zawisłego między nimi procesu rozwodowego (por. § 5 umowy).

Postanowienia umowy miały zagwarantować pozwanemu uzyskanie od powódki do dnia 31 grudnia 2009r, bez konieczności wszczynania sporu sądowego, kwoty co najmniej 250.000 zł, niezależnie od prawnych losów nieruchomości, na której poczyniono nakłady. W umowie dokonano przy tym zapisów, dodatkowo wzmacniających gwarancje faktycznego uzyskania przez pozwanego tej należności, ustanawiając na jego rzecz swoiste prawo zatrzymania, do czasu zaspokojenia należnego mu świadczenia (por. § 2 pkt.2 c oraz § 4 umowy).

Nie do przyjęcia jest w tej sytuacji taka, forsowana obecnie przez powódkę, wykładnia omawianej umowy, zgodnie z którą zgodną wolą stron było zwolnienie jej z obowiązku zapłaty pozwanemu wymienionej należności w przypadku sprzedaży nieruchomości osobie trzeciej, do czego wystarczające miałyby być polecenie przez powódkę tej osobie, aby część ceny zapłaciła bezpośrednio pozwanemu.

Zgoda pozwanego na takie rozwiązanie byłaby absurdalna z punktu widzenia ochrony jego interesów majątkowych.

W ten sposób pozbawiałby się on w praktyce możliwości zaspokojenia swojej wierzytelności, skoro z nabywcą nieruchomości nie wiązałby go żaden stosunek prawny, na którym mógłby budować w stosunku do niego roszczenie o zapłatę (dodatkowo pozwany musiałby wdać się tu w uciążliwy spór sądowy).

Jedyną logiczną i racjonalną jest zatem wykładnia umowy, przeprowadzona przez sąd I instancji, zgodnie z którą strony przyjęły, iż w każdym przypadku powódka była zobowiązana do zapłaty pozwanemu z aktu notarialnego tytułem spłaty kwoty 250.000 zł., natomiast zapis § 2 pkt. 2 a) umowy nie miał w relacjach między stronami istotnego znaczenia prawnego, a służył jedynie sprawniejszemu wywiązaniu się przez skarżącą z wymienionego zobowiązania.

Skoro zatem pozwany uzyskał tytuł wykonawczy i prowadzi egzekucję zgodnie z treścią tytułu egzekucyjnego, powództwo oparte o przepis art. 840 § 1 pkt.1) kpc nie znajdowało podstaw.

Podzielić należy także stanowisko Sądu Okręgowego, zgodnie z którym roszczenia pozwu nie znajdowały oparcia również w przepisie art. 840 § 1 pkt. 2) kpc.

Nie było bowiem podstaw do przyjęcia, aby nastąpiło zdarzenie, w wyniku którego zobowiązanie powódki, wynikające z umowy o podział majątku wspólnego, wygasło, np. na skutek przejścia jej obowiązku na inną osobę.

Nie nastąpiło to w szczególności na podstawie „umowy przejścia zobowiązania”, zawartej między powódką a R. S. (1) w dniu 23 czerwca 2009r (k.21 akt).

Nie można jej uznać za umowę o przejęcie długu w rozumieniu przepisów art. 519 kc, już tylko z uwagi na brak na to zgody wierzyciela, wyrażonej w formie pisemnej, zastrzeżonej ad solemnitatem (art. 519 § 1 pkt. 2 kc, art. 522 kc).

Ubocznie w związku z tym należy jedynie zauważyć, że „przejęcie” przez R. S. zobowiązania nastąpiło jedynie warunkowo (por. § 2 umowy).

Dodać można w tym kontekście, że powódka nie wywiązała się nawet w ten sposób z przyjętego w § 2 pkt. 2 a) umowy stron zobowiązania do wydania nabywcy bezwarunkowego polecenia przelania na rzecz pozwanego części ceny.

Z tych przyczyn na podstawie art. 385 kpc oraz powoływanych wyżej przepisów prawa materialnego i procesowego Sąd Apelacyjny orzekł jak w punkcie 1 sentencji wyroku.

O należnych stronie pozwanej kosztach zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym orzeczono (punkt 2 wyroku) na podstawie przepisów art. 98 § 1 i 3 kpc w zw. z art. 391 § 1 zd. 1 kpc, przy uwzględnieniu § 2 ust. 1 i 2 oraz § 13 ust. 1 pkt. 2) w zw. z §6 pkt. 7) Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002r w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz. U. nr 163, poz. 1348 ze zm.).

/-/ J. Futro /-/ B. Wysocki /-/ M. M.-T.